

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ДУІТЗ

Олександр НАЗАРЕНКО

2024 рік

ІНСТРУКЦІЯ

з проведення вступного інструктажу з питань техногенної безпеки, цивільного захисту та порядку дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій для працівників ДУІТЗ

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з проведення вступного інструктажу з питань техногенного захисту, цивільного захисту та порядку дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій для працівників ДУІТЗ (надалі – Інструкція) поширюється на всіх працівників закладу.

1.2. Інструкція розроблена відповідно до Кодексу цивільного захисту України та інших нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту.

1.3. Усі працівники перед початком своєї трудової діяльності в ДУІТЗ повинні пройти вступний інструктаж та освоїти інформацію, надану в Інструкції, про що в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань техногенної безпеки робляться відповідні записи.

2. За результатами інструктажу працівник закладу повинен:

- знати та вміти виконувати встановлені на території ДУІТЗ вимоги стосовно власної безпеки та безпеки закладу;
- знати причини та характер потенційної небезпеки, яку несуть електричне устаткування і мережі, несправне обладнання, мережі газо-, тепло- та водопостачання;
- знати телефони оперативних чергових аварійно-рятувальних служб, у разі виявлення порушень негайно повідомляти їх про можливу небезпеку:
 - тел. 101 – Служба порятунку;
 - тел. 722-12-80 – 1-а державна пожежно-рятувальна частина ДСНС;
 - тел. 102 – Поліція;
 - тел. 103 – Швидка допомога;
 - тел. 104 – Аварійна служба газу;
 - тел. 705-75-09 – департамент оборонної роботи, цивільного захисту та взаємодії з правоохоронними органами Одеської міської ради;
 - тел. 15-77 – Одеська міська служба оперативного реагування на надзвичайні ситуації 0-77;
- знати правила поведінки при виникненні аварій та надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру, не припускати дій, які можуть призвести до виникнення аварій та надзвичайних ситуацій;

- знати і дотримуватись правил експлуатації машин, механізмів, устаткування, обладнання;
- знати основні заходи та способи захисту від шкідливого впливу небезпечних речовин та наслідків надзвичайних ситуацій техногенного характеру, порядок надання першої медичної допомоги потерпілим, правила користування засобами радіаційного, хімічного та колективного захисту.

3. Права і обов'язки працівників у сфері цивільного захисту

3.1. Працівники мають право на:

- отримання інформації про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у тому числі в доступній для осіб з вадами зору та слуху формі;
- забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту та їх використання;
- звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту від надзвичайних ситуацій;
- участь у роботах із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у складі добровільних формувань цивільного захисту;
- отримання заробітної плати за роботу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі залучення до таких робіт згідно з трудовими договорами;
- соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків;
- медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних і психологічних травм.

2.2. Працівники зобов'язані:

- дотримуватися правил поведінки, безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях;
- дотримуватися заходів безпеки у повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень вимог охорони праці, що можуть призвести до надзвичайної ситуації;
- вивчати способи захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту;
- повідомляти службі екстреної допомоги населенню про виникнення надзвичайних ситуацій;
- у разі виникнення надзвичайної ситуації до прибуття аварійно-рятувальних підрозділів вживати заходів для рятування населення і майна;
- виконувати правила пожежної безпеки.

4. Порядок оповіщення працівників про загрозу виникнення надзвичайної ситуації

4.1. Оповіщення працівників закладу щодо надзвичайної ситуації проводиться відповідно до завчасно розробленої схеми.

4.2. Кожний працівник закладу повинен знати сигнали оповіщення цивільного захисту та вміти правильно діяти в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації.

5. Рекомендації щодо дій працівників у надзвичайних ситуаціях:

5.1. Дії при виникненні пожежі

При виникненні пожежі слід викликати пожежно-рятувальну службу за номером 101.

При пожежі слід запобігти паніці. Необхідно остерігатися високої температури, задимленості, обвалу конструкцій будинків та споруд, вибухів технологічного обладнання і приладів.

Входячи в будь-яке приміщення необхідно запам'ятовувати свій шлях, звертаючи увагу на розташування основних та запасних виходів.

При виникненні пожежі необхідно зорієнтуватися щодо наявної небезпеки й звідки вона надходить.

У початковій стадії розвитку пожежі необхідно використовувати всі наявні засоби пожежогасіння (вогнегасники, пожежні крани, покривала, пісок, вода, тощо). Необхідно пам'ятати, що електроприлади не можна гасити водою. Попередньо треба відключити напругу. Якщо вогонь отримав поширення, потрібно терміново залишити приміщення (евакуюватися). Евакуацію необхідно проводити в сторону протилежну пожежі, по не задимленій сходовій клітці до виходу. Спускатися треба по одному, підстраховуючи одне одного. Подібний самопорятунок пов'язаний з ризиком для життя й припустимий лише тоді, коли немає іншого виходу. Не можна стрибати з вікон (з балконів) верхніх поверхів будинків.

5.2. Дії при виникненні завалів внаслідок землетрусу:

-- необхідно запам'ятати, що головне захиститися від уламків скла, важких предметів у будинках;

-- діяти необхідно негайно, як тільки стануть відчутними коливання ґрунту або споруди, при цьому зберігати абсолютний спокій і уникати паніки. При перебуванні на першому поверсі, потрібно негайно залишити будинок, на другому і вище -- слід зайняти безпечне місце всередині приміщення;

-- під час землетрусу 2-5 метрова зона навколо будинків стає вкрай небезпечною. Зверху можуть сипатися уламки черепиці, цегли, обірвані дроти, тощо;

-- ні в якому разі не можна вибігати на балкон, якщо з нього не можна стрибнути на землю;

-- не створювати штовханину біля дверей;

-- при перебуванні поза приміщеннями необхідно вийти на відритий простір, подалі від будівель та ліній електромереж.

По закінченню землетрусу необхідно виконати наступні дії:

-- надати медичну допомогу потерпілим і вивільнити людей, які опинилися

у невеликих завалах;

– перевірити водогін, газ, електромережу. Якщо є ушкодження, вимкнути відповідну лінію; витікання газу перевіряють тільки за запахом. За його наявності слід відчинити вікна, двері та негайно залишити приміщення, повідомивши відповідну службу.

5.3. Дії при розливі ртуті

- зберігати спокій, уникати паніки;
- вивести з приміщення всіх людей;
- відчинити навстіж усі вікна;
- ізолювати максимально забруднене приміщення, щільно зачинити всі двері;
- негайно викликати фахівців через пожежно-рятувальну службу за номером 101.

5.4. Дії при загрозі ураження небезпечною хімічною речовиною

- провести оповіщення працівників закладу;
- вимкнути-вентиляційні-установки та кондиціонери, закрити вікна, двері, квартирки, провести герметизацію приміщення;
- вжити заходів для видачі засобів індивідуального захисту;
- при отриманні команди залишити заражену територію, рухаючись в напрямку перпендикулярному напрямку вітру.

5.5. Дії при загрозі радіоактивного забруднення території закладу

Усі працівники повинні уважно слідкувати за повідомленням органів Державної служби України з надзвичайних ситуацій, яке передається за допомогою радіо і телебачення після попереджувального сигналу «Увага всім!».

5.6. Надзвичайна ситуація епідемічного характеру

У разі виникнення і розповсюдження групових та масових інфекційних захворювань необхідно:

- забезпечити виконання заходів та рекомендацій органів охорони здоров'я по профілактиці попереджень інфекційних захворювань;
- посилити контроль за дотриманням гігієни та протиепідемічного режиму в лікарні з метою активного виявлення захворювань;
- у разі захворювання працівника негайно ізолювати його та організувати обстеження;
- забезпечити захист продуктів харчування та питної води від зараження;
- організувати лабораторну перевірку питної води та продуктів харчування;
- щоденно проводити дезінфікування приміщень, звернути особливу увагу на приміщення побуту.

6. Захист населення від небезпечних факторів

6.1. Колективний спосіб захисту населення

Колективні засоби захисту населення – це інженерні споруди або об'єкти, що створені для захисту населення. Укриття в захисних спорудах – один з основних способів захисту населення. Засоби колективного захисту забезпечують найбільш повний захист людей від дії вражаючих факторів. Ці захисні споруди поділяються на герметичні, протирадіаційні та найпростіші сховища.

Герметичні сховища створюються для захисту людей, розгортання захищених медичних стаціонарів та пунктів керування. Вони захищають від вражаючої дії ядерної зброї, звичайних засобів ураження, СДОР.

За захисними властивостями сховища поділяються на класи з відповідними коефіцієнтами захисту. Окрім того сховища поділяються за можливістю їх створення, місткістю та місцем розташування.

В сховищах передбачаються системи забезпечення повітрям, електроенергією, опаленням, водопостачанням, вони мають каналізацію, зв'язок та систему оповіщення.

Існують **сховища спеціального типу**, що створюються для укриття (захисту) нетранспортувальних хворих. В них є приміщення для хворих, операційно-перев'язувальна, стерилізаційна, харчоблок. В таких сховищах передбачаються певні параметри мікроклімату та газового складу повітря. Забезпечується аварійний запас питної води.

Протирадіаційні укриття (ПРУ) – це захисні споруди, що забезпечують захист населення від вражаючої дії іонізуючого випромінювання та, частково, ударної хвилі.

Найпростіші укриття – це споруди, що забезпечують захист людей від світлового випромінювання, ударної хвилі, а також знижують вплив іонізуючого випромінювання. До них відносять щілини, траншеї, а також інші заглиблені споруди.

Нормами проектування передбачається будівництво сховищ та протирадіаційних укриттів місткістю не менше 150 чоловік. Сховища і ПРУ розміщують у підвальних приміщеннях будівель і споруд. Будівництво окремо розміщених захисних споруд допускається при неможливості обладнання вбудованих.

Для забезпечення швидкого заповнення сховищ їх розміщують у безпосередній близькості від місць зосередження людей на відстані 400-500 м.

Для ПРУ радіус збору може збільшуватись до 1000 м у прогнозуючих зонах слабких руйнувань, а за межами цих зон – до 3000 м.

6.2. Індивідуальні способи захисту населення

За принципом захисної дії засоби індивідуального захисту органів дихання поділяються на фільтруючі та ізолюючі.

До засобів індивідуального захисту органів дихання фільтруючого типу відносяться фільтруючі протигази ГП-5, ГП-7, респіратори, ватно-марлеві пов'язки.

Фільтруючі протигази призначені для захисту органів дихання, обличчя та очей від отруйних і радіоактивних речовин та бактеріальних засобів.

Принцип дії фільтруючого протигазу ґрунтується на ізоляції органів дихання від забруднюючого навколишнього середовища й очищення вдихнутого повітря від токсичних аерозолів і парів у фільтруючо-поглинаючій системі, які з'єднані між собою безпосередньо або за допомогою з'єднувальної трубки.

При використанні протигаза необхідно:

Надіти сумку з протигазом через праве плече так, щоб вона була на лівому боці.

Відрегулювати за допомогою пряжки довжину плечового ремня так, аби його краї опинилися на рівні талії.

Затримати дихання, заплющити очі, вийняти шолом-маску, взяти її обома руками так, щоб великі пальці були ззовні, а решта - всередині.

Прикласти в нижню частину шолома підборіддя, різким рухом рук вгору і назад, натягнути шолом-маску на голову так, щоб не було складок, а окуляри розмістилися на рівні оцей;

Видихнути повітря, відкрити очі, продовжувати дихати.

Респіратори використовуються для захисту органів дихання від радіоактивного пилу (Р-2), від парів і газів на виробництві із СДОР (РПГ-67, РУ-60, РУ-60МУ).

Респіратор Р-2 - це фільтруюча напівмаска з двома вдихальними клапанами й одним видихальним, кріпленням.

Ізолюючі засоби індивідуального захисту органів дихання призначені для захисту органів дихання, очей та обличчя від шкідливих речовин у повітрі в умовах ізоляції органів дихання від навколишнього середовища.

До цих засобів захисту органів дихання відносяться ізолюючі дихальні апарати типу ІП-4, ІП-5.

ІП-4 призначені для захисту органів дихання, шкіри, обличчя та очей від речовин будь-якої концентрації і сили дії.

6. Само- і взаємодопомога при ураженнях і травмах

7.1. Для надання допомоги ураженим необхідно викликати карету швидкої допомоги за телефоном 103.

Необхідно знати місце близько розташованої аптеки та медичного закладу.

7.2. До прибуття карети швидкої допомоги для надання допомоги потерпілій людині можна використовувати наступні прийоми:

– для зупинки кривотечі необхідно притиснути пальцями артерію до кості вище рани, потім поверх одягу (або підклавши м'яку підкладку вище рани і ближче до неї) накладіть скрутень або закрутку. Не закривайте скрутень бинтом. Час накладання скрутня (закрутки) укажіть в записці, яку треба закріпити на пов'язці або іншому видному місці;

– перев'язати рану за допомогою перев'язувального пакету, бинту або інших засобів. Пов'язка захистить рану від додаткових травм, забруднення і зараження;

– накласти шину при травматичних пошкодженнях кісток і суглобів для забезпечення їх нерухомості. Шину (палицю, смужку фанери і т.д.) прибинтуйте так, щоб вона захопила два суміжних суглоби вище і нижче місця перелому. При накладанні шини, зламаний кінцівці надайте найбільш вигідне положення, а при вивихах зафіксуйте той стан, при якому кінцівка опинилася після травми. В місцях виступів кісток між тілом і шиною підкладіть прокладки з м'якої тканини. Якщо нема шини, пошкоджену ногу прибинтуйте до здорової, а руку - до тулуба.

7.3. При наданні першої допомоги потерпілому необхідно терміново вжити заходи, щоб припинити дію шкідливого фактору:

– при опіках скиньте з потерпілого одяг, що горить, погасіть вогонь водою або щільною тканиною. Добре вимийте водою шкіру і очі при попаданні на них кислот, лугів та інших агресивних рідин. На обпалену ділянку тіла покладіть пов'язку. Неможна віддирати від обпалених ділянок шкіри залишки одягу, що поприлипали до тіла, розкривати пухирі;

– при обмороженні потрібно перенести потерпілого в приміщення, дайте йому теплого пиття, обережно промасажуйте м'язи чисто вимитими руками. Бажано помістити потерпілого в ванну з температурою води 25-35 °С. Не можна розтирати снігом обморожені місця;

– при ураженні електричним струмом не торкайтесь ураженого, так як він знаходиться під напругою і є провідником струму. Вимкніть головний вимикач, при неможливості цього зробити, відкиньте провід від потерпілого за допомогою сухої палки або іншого предмету, що не проводить струм;

– при нещасному випадку на воді, витягнути потерпілого з води, очистити йому порожнину рота від сторонніх предметів, видалити воду із шляхів дихання, покласти потерпілого на зігнуте коліно, голова повинна бути опущена донизу, декілька раз сильно надавити на спину.

7.4. У випадку зупинки дихання і серця негайно приступити до проведення штучного дихання методом «із рота в рот» і непрямого масажу серця. Для проведення штучного дихання:

– покладіть потерпілого на спину, голову максимально відкинути назад, підложити йому під лопатки валик з одягу;

– висуньте нижню щелепу вперед і, натискуючи на підборіддя, розкрийте рот потерпілому;

– на відкритий рот покладіть пов'язку або носову хусточку;

– затисніть потерпілому ніс, зробіть глибокий вдих, щільно прикласти свої губи до губ потерпілого і видихніть йому весь об'єм повітря в легені. Повітря вдувати 16-18 раз за хвилину до відновлення природного дихання. При правильному проведенні штучного дихання грудна клітка потерпілого піднімається.

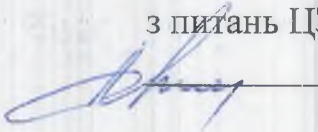
7.5. Для проведення непрямого масажу серця потерпілого покладіть на спину на тверде ложе, встаньте з лівої сторони від нього і покладіть долоні рук одна на іншу на нижню частину грудної клітки. Пальцями рук при цьому не торкайтесь грудної клітки. Різкими рухами подібними на поштовхи надавлюйте

на грудну клітку 50-60 разів за хвилину. Грудна клітина повинна зміщатися за напрямком до хребта на 4-5 см.

7.6. При одночасному проведенні штучного дихання і непрямого масажу серця чергуйте чотири-п'ять надавлювань на грудну клітку з одним вдуванням повітря в легені. Після відновлення дихання і серцевої діяльності потерпілого накрити ковдрою, напоїти чаєм і доправити в лікувальний заклад.

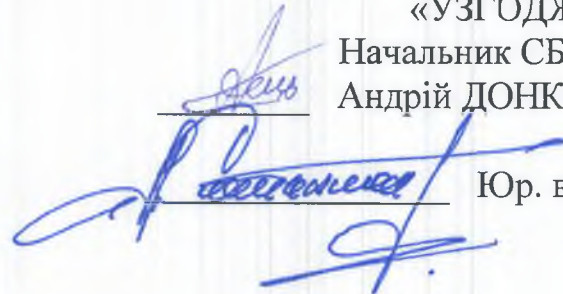
«РОЗРОБИВ»

Провідний фахівець
з питань ЦЗ

 Олександр РЕШНЯК

«УЗГОДЖЕНО»

Начальник СБ та ОП
Андрій ДОНКОГЛО

 Юр. відділ